

Näringsdepartementet
Regeringskansliet
103 33 STOCKHOLM

Översyn av de statligas insatser för dammsäkerhet (Ert dnr N2010/4863/E)

Civilförsvarsförbundet lämnar följande synpunkter på den remitterade rapporten. Remissvaret följer rapportens disposition.

2.5 Konsekvenser av ett dammavbrott i Sverige

I fallet Lossen skriver Svenska Kraftnät att ”vissa samhällen nås av flodvågen efter bara någon timme, varför det finns en risk att man inte hinner evakuera alla invånare i tid”. Civilförsvarsförbundet tolkar detta som att risken är så överhängande, att berörda invånare måste ha beredskap att själva omedelbart ta sig bort från de områden som kommer att drabbas. Utsattheten vid klass 1-dammar är jämförbar med den som gäller för ”kärnkraftsläner” och skyddsåtgärderna bör ta fasta på det.

Det ställs mycket stora krav på ett snabbt och effektivt varningssystem, liksom på en handlingsberedskap hos befolkningen. De måste vara medvetna att de **omedelbart** kan behöva ta sig bort från området och vilka vägar som att föredra beroende på vart de bör förflytta sig. De måste även inse att de behöver hjälpa varandra att evakuera området. För vilka är alternativen i en sådan extrem nödsituation, inte minst eftersom mycket talar för att räddningspersonalen själva, liksom deras närstående, kan vara lika berörda som alla andra?

Civilförsvarsförbundets erfarenhet är att det är fullt möjligt att kommunicera med berörda människor utan att varken skrämman eller förmana dem. Det handlar om att ta risken och de riskutsatta människorna på allvar och medvetandegöra dem. Socialstyrelsens Kamedorapporter visar, att ju mer man vet om det som händer, desto lättare kan man undvika att bli ett offer.

Berörda kommuner måste för sin del ta nödvändig hänsyn till risken för ett dammbrott i sina risk- och sårbarhetsanalyser, fysiska planer, bygglov etc. Att så sker måste följas upp och kontrolleras av berörda statliga myndigheter. Avhjälpan åtgärder måste planeras på samhällsnivå, som säkerställer att närliggande (läs: för dammavbrottet icke direkt riskutsatta) kommuner, liksom statliga och enskilda aktörer – inklusive engagerade och kompetenta medborgare – inkluderas i de särskilt riskutsatta kommunerna. Det gäller planering, övning och andra åtgärder för en krisberedskap, som bygger på att när det behövs använda hela samhällets resurser för att skydda och rädda liv och hälsa, egendom och miljö.

5.4 Slutsatser

Postadress	Besöksadress	Telefon	Fax
Box 2034 169 02 Solna	Ekensbergsvägen 128, 7 tr Sundbyberg	Tel vx: 08-629 63 60 Direkt: 08-629 63 75 Mobil: 070-647 60 95 E-post: anders.m.johansson@civil.se Hemsida: www.civil.se	08-629 63 83

I gruppen aktörer bör ansvariga samhällsorgan inkludera hushållen – de enskilda människorna – för att krisberedskapen och krisberedskapen ska bli optimal i betydelsen, att **hela** samhällets användbara resurser används för att skydda och rädda liv och hälsa, egendom och miljö. Samhället är större än staten och marknaden.

Om tolkningen av bestämmelserna om beredskap vid farlig verksamhet inte är helt oomstridd, är detta ur ett medborgarperspektiv helt oacceptabelt och något som snarast måste åtgärdas. Oklarheterna måste undanröjas.

Resurserna är alltid begränsade. Därför bör det finnas en förmåga hos ansvariga samhällsorgan, att använda hela samhällets resurser för att skydda och rädda liv, hälsa, egendom och miljö.

Kommunala och statliga risk- och sårbarhetsanalyser måste upprättas som bygger på insikt, engagemang, kreativitet och uthållighet. Vid risk för större dammbrott krävs regionala åtgärder i förberedande och avhjälpande syften. Även på hushållsnivå är det nödvändigt att upprätta ett slags egna risk- och sårbarhetsanalyser, något som det faller tillbaka på hushållen att göra med kunskapsstöd som ytterst staten måste ta ansvaret för.

7 Förslagen i sammanfattning

Civildéforsvarsförbundet har två kommentarer till förslagen i rapportens sammanfattning:

De olika dammanläggningarnas klassificering bör offentliggöras och kommuniceras med berörda invånare. Kommunikationsbehovet beror på dammens riskklass. Ju högre risk, desto större behov av kommunikation. För dammar i högsta riskklass bör övervägas en beredskap som är jämförbar med den som gäller i kärnkraftsverkens närområde.

MSB:s anslag 2:4 ap. 5 Krisberedskap måste givetvis dimensioneras utifrån de sammanlagda, erkända anspråken på medel från detta anslag. Angelägna åtgärder måste vidtas om hotet är stort, oberoende på hur stor sannolikheten är. Jämför exempelvis med den ”försäkringspremie” svenska folket är betalar för Försvarsmakten, trots att krigshandlingar på svenskt territorium inte bedöms sannolika under överskådlig tid.

Avslutningsvis upprepar Civildéforsvarsförbundet sin ståndpunkt, att regeringen måste se till att förmågan finns hos ansvariga samhällsorgan, att använda hela samhällets resurser för att skydda och rädda liv, hälsa, egendom och miljö.

Med vänliga hälsningar

CIVILFÖRSVARSFÖRBUNDET

Anders M. Johansson
Generalsekreterare